

Wij(k)West! Wij zijn West! 2.0

Startfoto 2025 en een focus voor de komende jaren

Impressie Koempelstraat

Inleiding

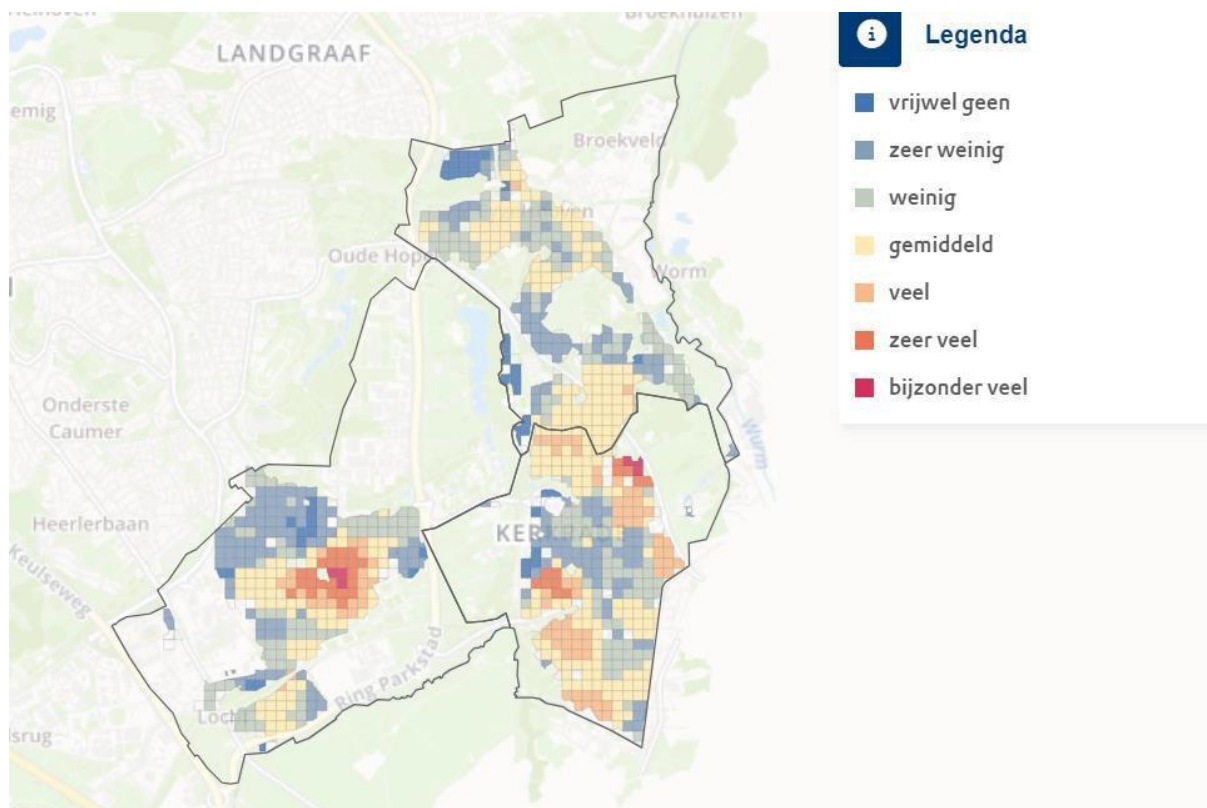
In 2021 is de wijkvisie 'Wij(k)West! Wij zijn West!' tot stand gekomen, gedragen door een breed scala aan betrokkenen. Deze visie heeft richting gegeven aan initiatieven die bijdragen aan een wijk waarin iedereen prettig kan leven. Centraal staat het stimuleren van bewoners om zelf initiatief te nemen, elkaar te ondersteunen en trots te zijn op hun omgeving. Professionals staan klaar om deze initiatieven te begeleiden en mee te bouwen aan de verdere ontwikkeling van de wijk.

Ons streven is een hechte, veerkrachtige wijk waarin bewoners het voortouw nemen, zich zelfredzaam voelen en ondersteund worden door een goed georganiseerde samenwerking tussen gemeente, woningcorporatie, zorg- en welzijnsorganisaties, politie en andere lokale partners zoals ondernemers, bibliotheek, verenigingen, onderwijs en kinderopvang.

We hebben samen al mooie stappen gezet – West wint aan ruimte – en werken verder aan het versterken van de vitaliteit, leefbaarheid en veiligheid in de wijk.

De basis ligt in een geschiedenis van stedelijke vernieuwing¹: een omvangrijke herstructurering die begon met ruimtelijke ingrepen om de wijk beter in te richten voor samenleven. Nu is het moment aangebroken om de visie te actualiseren, onze ambities opnieuw te bevestigen en deze te vertalen naar een concrete uitvoeringsagenda voor de komende jaren. Daarbij is het essentieel om ook de randvoorwaarden – zoals governance en organisatie – helder te definiëren voor duurzaam succes.

¹ In bijlage 1 is de tijdslijn 2009-2025 opgenomen. Hier zien we welke acties er al gedaan zijn.

Veerkrachtkaart: Situatie verdeling kwetsbare inwoners. Hier wordt zichtbaar dat er een concentratie is van kwetsbare inwoners in Kerkrade-West, maar ook dat delen van de wijk wel al voldoende veerkracht hebben.

Waar staan we nu?

Tijdens het bestuurlijk overleg van 28 november 2024 is vastgesteld dat het tijd is om de gezamenlijke wijkvisie voor Kerkrade-West te vernieuwen. Daarbij hoort ook het opstellen van een uitvoeringsplan voor de komende jaren.

De actualisering verloopt in verschillende stappen:

- **Inventarisatie van lopende initiatieven** bij maatschappelijke organisaties: dit vormt de sociale kaart van de wijk.
- **Gemeentelijke projectanalyse:** de gemeente brengt alle eigen projecten in West in kaart.
- **Aanvulling door partners:** deze inventarisatie wordt aangevuld met initiatieven van andere betrokken partijen.

Op 18 maart vond een brede bijeenkomst plaats met stakeholders en vertegenwoordigers van bewonersgroepen. Tijdens deze sessie zijn gewenste nieuwe initiatieven besproken. De betrokkenheid die hieruit spreekt verdient een vervolg in het uitvoeringsplan.

Het is belangrijk om zowel bestaande als gewenste initiatieven te koppelen aan de **acht elementen van de vitale wijk**. Deze structuur vormt de basis voor de Woonzorgvisie, die

inmiddels is vastgesteld door de gemeenteraad en alle maatschappelijke partners in Kerkrade/Parkstad. Zie ook afbeelding 1.

Door de sociale kaart te actualiseren en te verrijken, ontstaat meer inzicht in de behoeften en wensen van bewoners. Dit maakt het mogelijk om gericht te prioriteren en focus aan te brengen. Tegelijkertijd biedt het de kans om bewoners op een integrale en organisatieoverstijgende manier te ondersteunen. Zo kunnen we met onze wijkaanpak adequaat inspelen op actuele ontwikkelingen in de wijk.

Afbeelding 1: de acht elementen van de vitale wijk

© bebright

Deze aanpak sluit enerzijds aan bij de bredere uitvoeringsagenda en het samenwerkingsverband voor de vitale wijk. Deze aanpak geldt immers gemeente breed. Deze helpt ons om voor WijkWest onze doelen te realiseren en deze coalitie te betrekken bij vraagstukken en het creëren van voorwaarden voor succes.

Anderzijds doet dit recht aan de bewoners van WijkWest. Zij zijn immers het allerbelangrijkste kapitaal van de vitale wijk. Hun vraag (lees: behoefte) is het vertrekpunt.

Gemeente breed is er een gedeelde agenda en uitgesproken commitment :

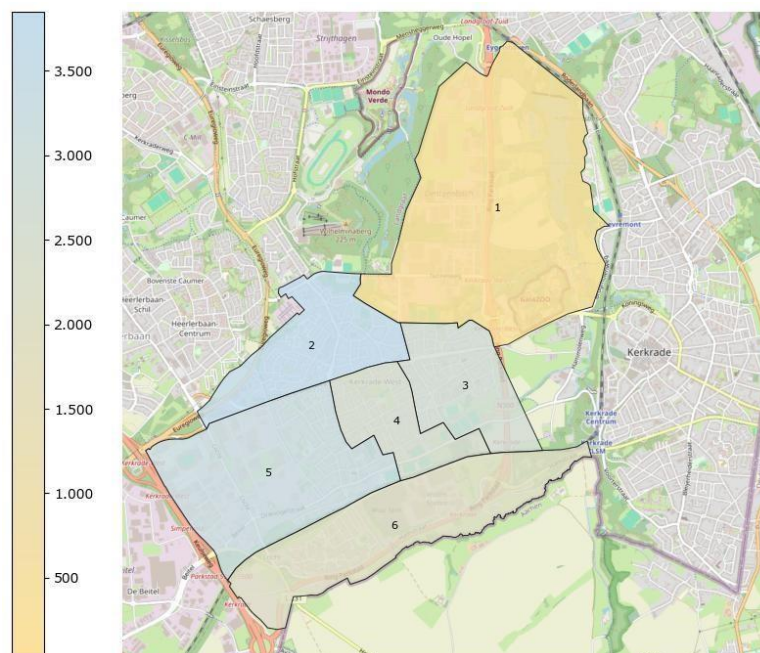
1. **Echt samenwerken in een leidende coalitie die meerdere doe-coalities ondersteunt.** Het draait om samenwerken met focus op de grote maatschappelijke opgave, voorbij aan eigen

belangen en ego. Werk maken van coalities die willen en doen binnen de gemeenten en in de regio.

2. **Ontwikkelen van een integrale en actiegerichte agenda voor wonen en zorg op basis van een gedeelde visie.** Spreken van een gemeenschappelijke taal en concretiseren van ambities.
3. **Vanuit een leidende en integrale agenda Initiatief nemen en versterken van de doorzettingskracht.** Helderheid creëren over agenda en regie met focus op de korte en lange termijn. Vasthoudend en koersvast. Snel aan de slag met overzichtelijke, concrete en beheersbare initiatieven, die leiden tot resultaten op korte en middellange termijn.
4. **Versterken van de vitaliteit van wijken en buurten.** Versterken van vitaliteit door wijk- en buurtgericht te werken met aandacht voor functies die sociale cohesie, gezonde leefstijl, inclusie versterken. Een belangrijk aspect daarbij is het betrekken van de inwoners om te komen tot passende oplossingen.
5. **Bevorderen van preventie, leren en innoveren.** Ruimte maken voor essentiële innovaties: technische innovaties, sociale innovaties, innovaties in financiering, en in samenwerking. Delen van opgedane inzichten. Samenwerken, samendoen, samen innoveren en samen leren. Daarbij gebruik maken van goede voorbeelden en voorkomen dat het wiel opnieuw uitgevonden wordt.

Samen bouwen aan Kerkrade-West

Kerkrade-West kenmerkt zich door haar diversiteit met ruim 14.500 bewoners, er zijn 6 buurten, 4 industrieterreinen, een aantrekkelijk winkelgebied, ondernemers, talrijke verenigingen, de Botanische Tuin, het Park West en een scala professionals.

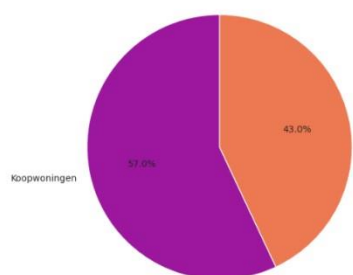

Kaart van Kerkrade-West met het aantal inwoners per buurt in 2025. De cijfers op de kaart geven de volgende buurten weer: 1: Verspreide huizen Dentgenbach, 2: Terwinselen, 3: Kaalheide, 4: Heilust, 5: Spekholzerheide, 6: Gracht.

Kerncijfers Kerkrade-West

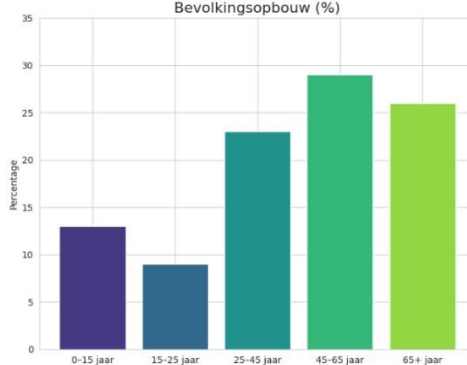
Algemene cijfers
 Aantal adressen: 9.045
 Aantal woningen: 7.373
 - Koopwoningen: 4.202 (57%)
 - Huurwoningen: 3.171 (43%)
 Inwoners: 14.510
 Personenauto's: 8.060
 Bedrijfsvestigingen: 1.460
 Oppervlakte: 996 ha (976 land, 19 water)

Woningverdeling

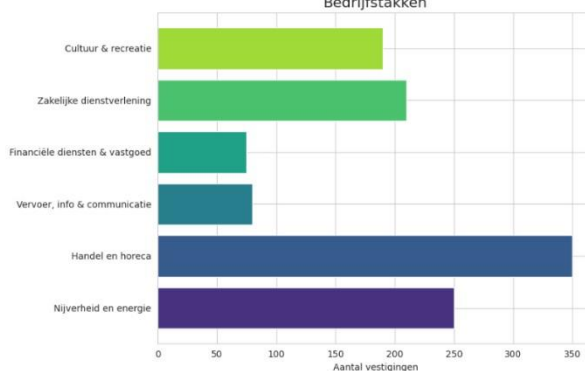

Verhoudingen
 Inwoners per woning: 1.97
 Auto's per woning: 1.09
 Auto's per inwoner: 0.56

Bevolkingsopbouw (%)

Bedrijfstakken

Toelichting kerncijfers *Kerkrade-West*

De leeftijdsgroep 65-plussers (26%) is in vergelijking met andere Nederlandse wijken erg hoog vertegenwoordigd. Verder is de leeftijdsgroep 25 tot 45-jarigen (23%) bovengemiddeld hoog vertegenwoordigd. De leeftijdsgroep inwoners van 45 tot 65 jaar (29%) heeft een gemiddelde vertegenwoordiging ten aanzien van andere Nederlandse wijken. De leeftijdsgroep kinderen tot 15 jaar oud (13%) is er in beperkte mate aanwezig. De leeftijdsgroep jongeren van 15 tot 25 jaar (9%) is verhoudingsgewijs zeer weinig aanwezig. *Bedrijfsvestigingen*

Met een totaal van 1.360 bedrijven in Kerkrade-West ligt het aantal bedrijfsvestigingen ver boven het gemiddelde van Nederlandse wijken.

De bewoners van Kerkrade-West vormen het hart van de wijk. Zij wonen, leven en geven kleur aan hun omgeving. Ons gezamenlijke doel is om een gezonde, veilige en prettige leefomgeving te creëren waarin iedereen zich thuis voelt. Dat vraagt om samenwerking, richting en daadkracht.

Deze visie is van ons allemaal: bewoners, professionals, overheid, instellingen, verenigingen en organisaties. Samen zetten we ons in voor een leefbare en veilige wijk, waarin mensen elkaar ontmoeten, ondersteunen en samen het leven vormgeven.

Professionals nemen hierbij een ondersteunende rol op zich. Niet op de voorgrond, maar aan de zijlijn – klaar om een helpende hand te bieden waar nodig. Samen met bewoners zorgen we voor een goed georganiseerde, integrale samenwerking in de wijk.

Kerkrade-West is volop in ontwikkeling. Dankzij de gebiedsgerichte aanpak in Heilust en omliggende buurten zijn zichtbare verbeteringen gerealiseerd. Denk aan sloopp projecten die ruimte hebben gecreëerd, duurzame renovaties met energie neutrale woningen, de aanleg van Park West en nieuwbouw door HEEMwonen. Het resultaat is een frisse, groene en ruimtelijke omgeving die energie en beweging uitstraalt.

Toch zijn we er nog niet. Naast het versterken van gemeenschapszin blijven we ons inzetten voor sociale en maatschappelijke uitdagingen. Denk aan armoede – zichtbaar én verborgen – laaggeletterdheid, eenzaamheid, de aanwezigheid van verwarde personen, het gebrek aan een eigen plek voor jongeren en zwerfafval in de openbare ruimte. Ook veiligheid blijft een belangrijk aandachtspunt.

Door samen te werken, kunnen we gericht ondersteunen waar dat nodig is. Leefbaarheid en veiligheid verbeteren lukt alleen als we aansluiten bij wat bewoners écht nodig hebben. De rol van professionals is dan ook gericht op het versterken van bewoners: zodat zij elkaar kennen, naar elkaar omzien en samenredzaam worden.

Kerkrade-West kent al een sterke sociale structuur, en daar mogen we trots op zijn. Vanuit deze basis bouwen we verder aan een hechte gemeenschap met een duidelijke, herkenbare structuur en een integrale, wijkgerichte aanpak.

WijkWest is:

Actief

Actie, daadkracht en tastbare resultaten staan centraal.

Betrokken

We kijken naar elkaar en werken samen aan een vitale en veerkrachtige wijk.

Trots

We zijn trots op onze wijk en zetten ons in om deze steeds aantrekkelijker te maken.

Onze droom

In 2021 hebben we samen de wijkvisie *‘Wij(k)West! Wij zijn West!’* opgesteld. Daarin hebben we onze gedeelde droom verwoord: een wijk waar ruimte is voor spelen en wandelen, verbonden

door groene paden en sfeervolle waterpartijen. Een plek waar mensen elkaar kennen, helpen – spontaan én bewust – en zich veilig en thuis voelen.

De bewoners staan centraal. Zij nemen het initiatief, voelen zich zelfverzekerd en zijn in staat hun leven zelfstandig vorm te geven. Professionals zorgen in overleg voor de juiste randvoorwaarden, zodat iedereen prettig kan wonen en leven in de wijk.

De kracht van Kerkrade-West zit in de samenwerking. Bewoners, verenigingen, organisaties en partners weten elkaar te vinden en versterken elkaar waar nodig. We nodigen ook het lokale verenigingsleven en ondernemers van de omliggende bedrijventerreinen uit om mee te bouwen aan deze droom. Daarbij maken we gebruik van de sociale kaart van KerkradeWest als hulpmiddel om verbindingen te leggen en samen te werken aan een vitale wijk.

De visie op Kerkrade West

We constateren dat we de brede blik op Kerkrade West moeten hanteren en onze blik moeten verruimen. Kerkrade West is meer dan de buurten Heilust en Kaalheide. Meer specifieke aandacht willen we ook geven aan de buurten Spekholzerheide, Gracht en Terwinselen. Op sociaal vlak is die aandacht er de afgelopen jaren al geweest. Inmiddels zijn er nieuwbouwwoningen gebouwd in de buurt Gracht, worden straten en wegen aangepakt en zijn er plannen om een aantal vastgoed realisaties uit te voeren.

We zijn echter van mening dat dat meer in gezamenlijkheid moet en kan met inwoners, gemeente, corporaties, particuliere verhuurders/ontwikkelaars, zorg, welzijn en politie en dat dit een beter resultaat geeft.

De vier thema's die benoemd zijn in de wijkvisie 2021 zijn:

samen wonen en leven, omgang met elkaar
verhogen/vergroten van veerkracht beleving van
groen en straatinrichting/onderhoud.

Deze thema's zijn in de Wijkvisie 2.0 2025 vertaald naar een WijkWest waar:

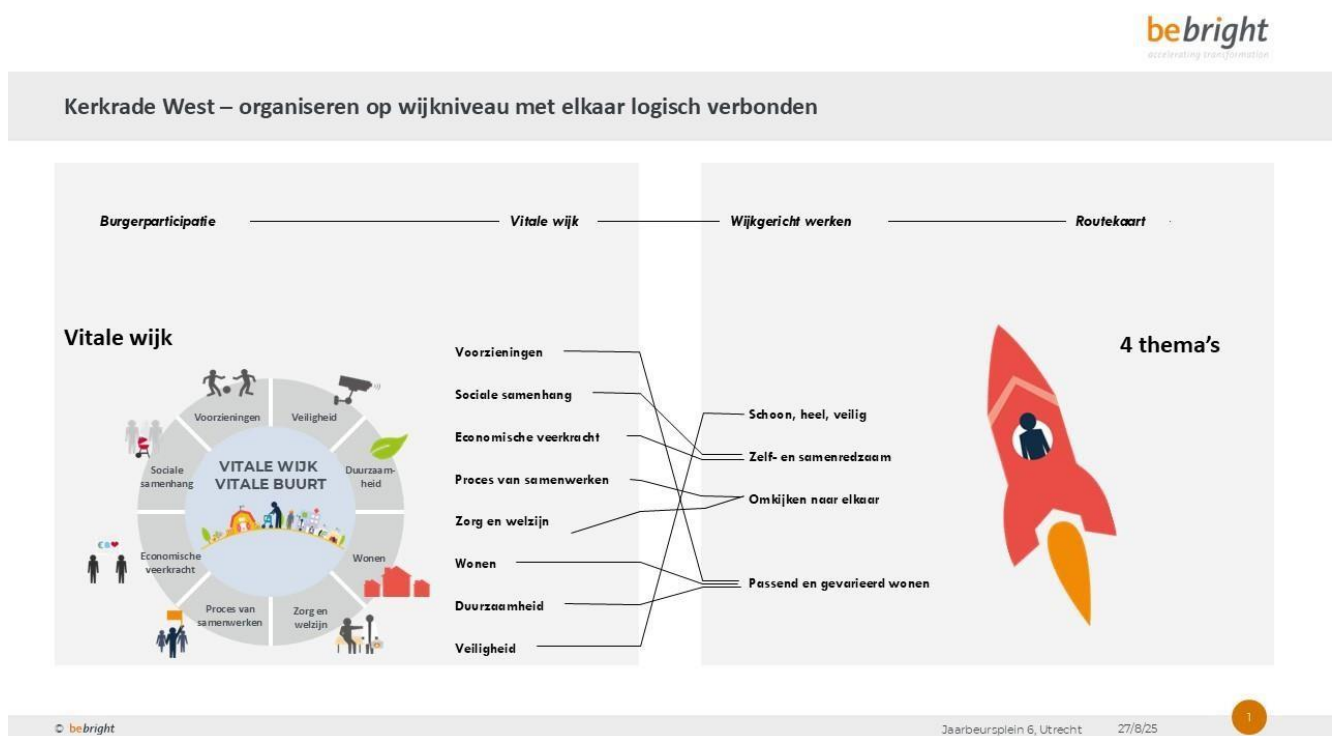
Het passend en gevarieerd wonen is.

Het schoon, heel en veilig is.

Waar bewoners naar elkaar omkijken en we trots zijn op onze wijk. We zetten ons in om deze steeds aantrekkelijker te maken.

Bewoners zelf- en samenredzaam zijn.

Deze thema's zijn verbonden met de 8 elementen van de vitale wijk. Grafisch ziet dit er als volgt uit:

De volgende stap is alle projecten in de wijk te verbinden aan de 4 thema's. Door deze verbinding zichtbaar te maken gaan we van 8 elementen naar 4 thema's naar alle projecten in de wijk.

Waar we samen voor staan

We hebben geconstateerd dat er al veel positieve initiatieven in de wijk lopen die met, door of voor bewoners worden georganiseerd. We willen dit beter-inzichtelijk en toegankelijk maken voor iedereen in de wijk. Dit draagt bij aan focus, betrokkenheid en dingen daadwerkelijk gedaan krijgen met elkaar. Een structurele inzet op het beheer en onderhoud van de sociale kaart is noodzakelijk om meer onderlinge structuur aan te brengen. De uitdaging ligt er dan ook om de

inzet, het wijknetwerk beter vorm te geven en toegankelijk te maken voor de (wijk)bewoners en professionals.

- 1. Samen met inwoners gaan we langdurig aan de slag om de ambities van Kerkrade-West waar te maken.**
- 2. We tonen lef en laten zien dat dingen anders kunnen.**
- 3. We ondersteunen daadkracht en gaan op zoek naar initiatieven die op korte en lange termijn zichtbaar worden.**

Organisatie Kerkrade West/uitvoeringsplan

In 2021 is er een coalitie van samenwerkende partners in Kerkrade-West gevormd. Indertijd waren er 4 werkgroepen die zich inzetten voor een specifiek thema. Een belangrijke werkgroep is het Kernteam dat op dit moment actief is en vertegenwoordigd via Impuls (zorg -en welzijnsorganisaties), HEEMwonen (de woningcorporatie in West), bewonersplatform Kerkrade-West en Stg. Park West Events (vertegenwoordigen de bewoners West) en gemeente Kerkrade (Burger en Stad) de stakeholders in de wijk.

Het bestuurlijk Overleg West (Impuls, HEEMwonen, bewonersplatform, Stg Parkwest Events, gemeente Kerkrade) stelt de wijkvisie en het uitvoeringsplan vast. Het Kernteam voert uit en rapporteert aan het bestuurlijk overleg.

De uitgewerkte initiatieven vormen samen het uitvoeringsplan voor jaar 1. Een half jaar na vaststelling wordt de uitvoeringsagenda voor jaar 2 vastgesteld. De Kerngroep levert hiertoe een voorstel aan voor het bestuurlijk overleg.

Geconstateerd wordt dat door wisselingen in de personele bezetting de werkgroepen niet meer functioneren en het Kernteam begeleiding nodig heeft om te bepalen wat er gedaan moet worden. Ook is niet duidelijk wat de gemaakte samenwerkingsafspraken zijn. Hierdoor stagneert de verdere ontwikkeling van WijkWest.

Uitvoeringsagenda 2025

Wat is er nodig om tot een goede uitvoeringsagenda te komen?

1. Doorstart Kernteam: De juiste partijen zitten aan tafel, wel zijn er veel nieuwe deelnemers. Dit betekent dat er opnieuw geïnvesteerd moet worden in de samenwerking. Omdat er in een ander verband in de wijk ook een Kernteam opereert, wordt de naam aangepast. Het Kernteam wordt Projectgroep WijkWest. De Projectgroep WijkWest opereert op operationeel/tactisch niveau.
2. Inventarisatie projecten Kerkraade-West : deze vindt momenteel plaats binnen de gemeente.
3. Ontwikkeling van een Data set op wijkniveau, zodat gestuurd kan worden op inzicht en data (actie gemeente breed)
4. In het najaar/winter 2025 een uitvoeringsagenda 2026 vaststellen, uitvoeren vanaf voorjaar 2026.

Exploitatiebegroting

Waarom is het nodig te investeren in WijkWest? Er is in de voorgaande jaren miljoenen geïnvesteerd in de wijk. Dit heeft geresulteerd in een goede samenwerking van alle betrokken partijen in de wijk. Eind 2024 wordt geconstateerd dat de 'schwung' uit de samenwerking is door de vele wisselingen van personen in het kernteam. Door het kernteam te faciliteren met procesbegeleiding zetten we in op versterking van de 'schwung'. Dit is een noodzakelijke beweging om de ontwikkeling in de wijk in gang te houden. Deze stap dus gezet te worden ter voordeel van de wijk en haar bewoners.

1. De Projectgroep WijkWest heeft externe procesbegeleiding nodig om tot een hechte samenwerking te komen. Gevraagd wordt externe procesbegeleiding van 2 dagen/week voor een jaar.	Geraamde kosten: 2025 / 2026 € 115.000
---	---

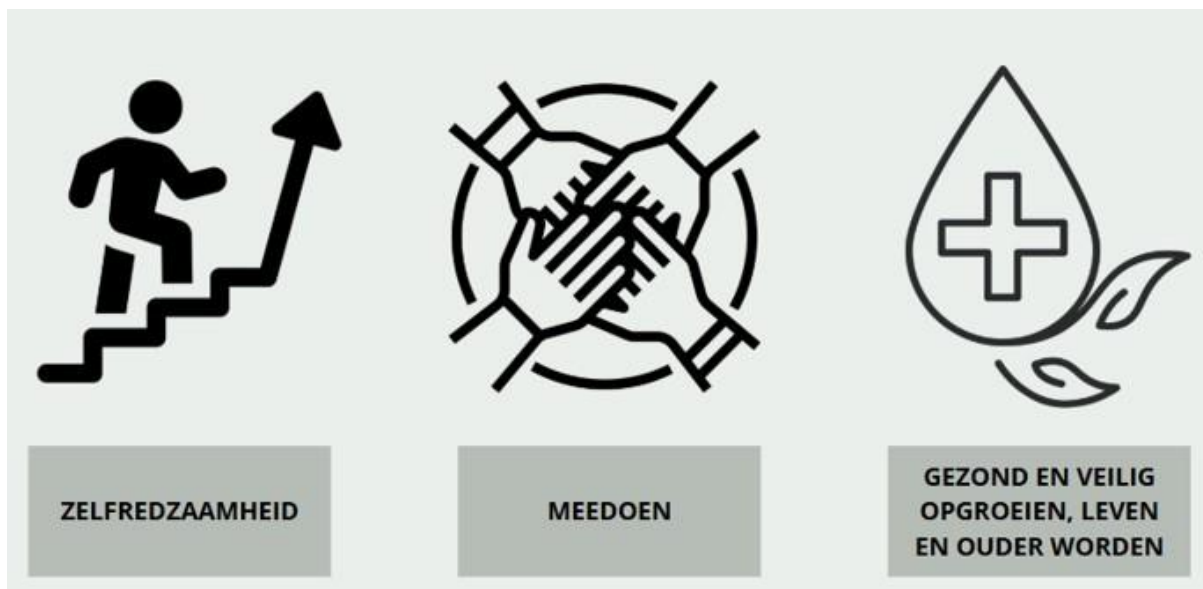
2. Wijkvoucher: in 2022 is de Wijkvoucher gestart. Deze is bedoeld ter ondersteuning van inwonersinitiatieven om de sociale cohesie te vergroten. Op een zeer laagdrempelige manier (slechts 1 ingevuld A4) wordt max. € 500 beschikbaar gesteld voor bewonersinitiatieven die bijdragen aan een sterkere, hechtere gemeenschap. Voorbeelden hiervan zijn straatbarbecues en kerstactiviteiten. Jaarlijks was hiervoor een budget van 25.000 euro, beschikbaar gesteld door gemeente, zorg- en welzijnsorganisaties en corporatie HEEMwonen. Deze regeling dient geborgd en uitgebreid te worden.	Jaarlijks € 50.000
3. Communicatie.	Jaarlijks € 15.000
4. Werkbudget onvoorzien:15.000 euro	Jaarlijks € 15.000
Totaal	€ 195.000 *

€ 195.000, hiervan is € 80.000 structureel en € 115.000 incidenteel

Een van de opties die onderzocht moeten worden is of er externe middelen zijn voor de versterking van de leefbare wijk. Denk bijvoorbeeld aan Buurtboosters, leefbaarheidsfonds provincie.

Doorkijk ontwikkeling wijkgericht werken

De gemeente Kerkrade start binnenkort met de daadwerkelijke fysieke gefaseerde implementatie van het wijkgericht werken in proeftuin Oost. Hierbij ligt vanuit het sociaal domein de focus op de wettelijke taken zoals vermeld in de Participatiewet (Pw), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Jeugdwet (Jw). Die wettelijke taken zijn vertaald in de volgende doelstellingen:

Gestart wordt vanuit het sociaal domein, dit wordt uitgebreid naar de gehele gemeentelijke organisatie. Het product/procesgerichte dienstverleningsproces werkwijze wordt aangepast naar een ketengericht proces. De leerervaringen in Oost zullen vervolgens gebruikt worden om ook in Noord en West wijkgericht te werken.

De deelnemende partijen: Levanto Groep, Bewonersplatform Kerkrade-West, WijkPlatform Kerkrade-West, Seniorenraad, AMO, Justbehomes, Caritas045, Meander, HEEMwonen, politie, Mondriaan, Impuls, SGL Zorg, Radar, 't Westhoes, CHOH, HV Kerkrade, Handhaving, /OOV Wijkpreventieteam Kerkrade-West, Stg. Parkwestevents.

Bijlage 1

Tijdslijn Stedelijke Vernieuwing Kerkrade-West (2009–2025)

2009 – Startpunt

- De stedelijke vernieuwing begint met een businesscase, gebaseerd op demografische krimp.
- Doel: aantrekkelijk woningaanbod, duurzaamheid en verbetering van de leefomgeving.

2010 – Eén gezamenlijke visie

- Gemeente Kerkrade, Provincie Limburg, Parkstad Limburg en Hestiagroep (nu HEEMwonen) bundelen krachten.
- Ontwikkeling van een integrale visie op wonen, werken, groen en sociale samenhang.
- Focus op herstructurering van winkelvoorzieningen en vergroening van de wijk.

2011 – Sloop en verduurzaming

- Start sloop van 485 woningen in Heilust (ca. 40% van de wijk), vanwege leegstand en overlast.
- Renovatie van 332 woningen (288 eengezinswoningen, 44 duplex), voltooid in 2019.
- Bouw van 70 nieuwe woningen, waaronder:
 - 2×12 parkwoningen (2022)
 - 22 energieneutrale woningen in Heilust
 - 24 nieuwbouwwoningen in de Gladiolenstraat

2012 – WijkPreventieTeam van start

- Het Bewonersplatform Kerkrade-West heeft in juli 2014 samen met de wijkagent het WPT opgericht.

2013 – Uitvoeringsprogramma ‘West wint aan ruimte’

2018 – Start Buurtkamer Gracht

- Een samenwerking van het Bewonersplatform, HeemWonen en de gemeente.

2020 – Stadsdeelvisie: ‘West wint aan ruimte’

- Meer ruimte voor wonen, werken, spelen en ontspannen.
- Folder: *Stadsdeelvisie 2020 – West Wint aan ruimte*

2021–2023 – Sociale continuïteit en gemeenschapszin

- Doorstart met WijkWest: focus op leefbaarheid, veiligheid, armoede, ondermijning en zelfredzaamheid.
- Bewonersinitiatieven zoals *Ode aan West* en *Niet mokken, maar doen* versterken de positieve energie.

Juli 2022 – Officiële afronding gebiedsaanpak met familiefeest in Park West

2023–2024 – Nieuwe impulsen: Wij(k)West, Wij zijn West!

- Initiatieven tegen eenzaamheid: Buurtcamping, kerstevent in 't Westhoes.
- Onderzoek door Schakel BV naar bewonersbehoeften.
- Project *Zwermkraft Kerkrade-West*: jongeren perspectief bieden en veiligheid vergroten.

2024 – Reflectie en herijking

- Conclusie: meer middelen, formatie en zichtbaarheid in de wijk nodig.
- WijkWest keert terug naar de tekentafel: voorbereiding op wijkvisie 2.0 en uitvoeringsplan 2025–2030.

2025 – Nieuwe fase

- Wijkvisie 2.0 'WijkWest, Wij zijn West!' wordt opgesteld, gepresenteerd en vastgesteld.
- Kernteam WijkWest wordt projectgroep met duidelijke kerntaken.

Drie leidende uitgangspunten in deze periode:

1. **Aantrekkelijke woningmarkt** – Betaalbare, diverse woningen voor alle doelgroepen.
2. **Duurzame en levensloopbestendige woningen** – Toekomstgericht en energiezuinig bouwen.
3. **Versterken van de leefbaarheid** – Een wijk waar mensen zich thuis voelen en samenleven centraal staat.